

# KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 18 Września V. S. ROKU 1807

S. PETERSBURG VS. d. 6 Września. Cesarzewicz W. X. Konstantyn wyznaczony, jest General Inspektorem całej iazdy. Generalowie infanteryi Xiążę Prozorowski Graf Gudowicz otrzymali rangę General Feld Marszałków. General Maiorowie Xiążę Jtaliński Graf Suworow Rimnikski, Ałsufiew 3. Safonow Steingel, Bohdanow 2 zostają General Lieutenantami. GM. Selechow będzie Szefem Archangielskiego garnizonu, Półkownik Diatkow Orenburskiego dragonii Półkownik Remer Sibirskiego dragonii, Półkownik Potresow Białostockiego muszkietyerów, Półkownik Asieiew 17 strzeleckiego Półkownik Kinsona Jamburskiego dragonii, Półkownik Gnade Koporskiego muszkietyerów GM. Nilus umieszcza się w armii. Przy 4 Półkach morskich formować kazano 4 kommandy artylleryi. Leibgardyi Siemionowskiej Kapitanem został Potoracki Półkownik Bellegarde kommandantem 21 brygady artylleryi. Półkownik Naumow Nowoingermanlandskiego półku muszkietyerów, Podpółkownik Paskiewicz Chersoński artylleryi Podpółkownik Gren artylleryi Moskiewskiej, Podpółkownik Prebsting Placmaiozem w Kamieńcu Podolskim.

Dopóki nie będzie wyznaczony nowy Minister skarbowy, banki mają zostawać pod dozorem Senatora i Podskarbiego Hołubcowa. Baron Jkskal został Aktualnym stanu konsyliarzem.

MADRID d. 10 sierpnia. Na granicach Hiszpańskich pod Bayonne wykueli oboz Francuzi, do którego zgromadzić się miało 40 tysięcy regularnego żołnierza; dziś liczbę zmniejszyć kazano do 25 tysięcy; lecz przeznaczenie woysk zawsze jest iednakie, wyprawa do Portugallii, ażeby porty tego Królestwa nakoniec były Anglikom zamknięte; rycerstwo czeka tylko na przybycie z Paryża Generała Junot, który ma kommanderować en chef; nie wiadomo czyli Król Katolicki zechce lub nie przyłączyć swoje do woysk zprzymierzonych; i iak rychło rzecz do skutku przyidzie.

Ucieszyła Hiszpanów przysłana z Brezylji wiadomość o nowym zwycięztwie Generała Liniers nad Anglikami pod Buenos Ayres; rząd czeka mecierpliwie rapportów iego, ażeby nakoniec mógł być spokojny względem losu osad swoich w Ameryce południowej. Jeżeli rzeczywiście nieprzyjaciel zostanie przymuszony opuścić Montevideo i rzekę Plata, Monarchia Hiszpańska tém bardziej obowiązana będzie do naczulszey wdzięczności Officyerowi Francuzkiemu, im mniejszą nadzieję miała uniknienia klęsk straszliwych w tej stronie, dokąd żadnych posiłków od czasu dawnego przesłać nie mogła.

Porty nasze nie przestają być zamkniętymi przez potężniejszych nieprzyjaciół; te zwłaszcza w któ-

rych cokolwiek wojennych statków uzbrolismy po przegranej w Trafalgar; iakiekolwiek usiłowania czynił Rosilly w Cadix, Salcedo Admiral w Carthagenie, ich zamysły w niwecz obrócone zostały czulością Lorda Collingwood; nie raz połączone Hiszpanów i Francuzów eskadry pod żagle wychodziły, zawsze iednak trzeba było powracać na opuszczone stanowisko, i żołnierza na flotę zabranego wysadzać na ląd, widząc Anglików do boiu gotowych i blizkich w przewyższającej liczbie. Ferrol i Corogne zamknięte nie są tak ściśle, gdyż tam Król Katolicki prócz kilku okrętów dziś nie trzyma potęgi morskiej. Generalissimus i W. Admiral Xiążę Pokoju czyni co jest w mocy iego, chcąc Hiszpanów z nieczynności wyprowadzić; lecz zaiste sprawił nie wiele; zamknięty nam jest handel i żegluga; starzy maytkowie pomarli, albo stali się niezdatni do służby; nowych wyćwiczyć w trudnem rzemieśle nie podobno dotąd było, gdy żaden prawie statek z portu wychyli się nie mógł, bez niebezpieczeństwa poymania od Anglików.

Dawniey Król Katolicki zprowadzał lud morski za dobrą zapłatę z Genui, Neapolu; dziś oschły te źródła; i gdyby nawet podobno było tam znaleźć tysiące ochotników, Hiszpani pieniędzy gotowych na to nie mamy. Amerykańskie skarby leżą bez użytku w Mexico i Peru. Mieysce ich zastępowały dobrowolne o iary czynione przez Grandów, Duchowienstwo, kupców; i te przebrały się nakoniec; pierwszych dochody iak koronne leżą w Ameryce; duchownych funduszów przedano ile dozwolił dwór Rzymski; stan handlu jest oplakany; albowiem Anglicy ściśle wykonywając rozkaz Króla swojego nie pozwalają żadnym okrętom kupieckim narodów obojętnych zawiać do portów Hiszpańskich; te zaś które weszły przypadkiem nie postrzeżone, wpadają w ręce nieprzyjaciół gdy od nas wychodzą. Tak więc produkta Hiszpańskie zostać muszą w kraju nie zbyte; na obcych zaś wielu koniecznie potrzebnym nam zbywa.

Sposob łatwy wraźania dzieciom nauk pierwiastkowych wynaleziony przez Szwajcarskiego obywatela Pestalozzi, znaiomy po wielu krajach Europy oświeconey, gdzie niegdzie z pochwałą przyjęty, z doświadczenia długiego i wielorakiego pożyteczny, stał się powszechnym prawie u Hiszpanów. Xiążę Pokoju naygorliwszym jest protektorem tego instytutu, rady namowy, zachęcenia nadgrody ze skarbu publicznego nie oszczędzając. Nie dawno kazał zrobić kosztowne półposażę Pestalozze-go i na mieyscu publicznym wystawić.

Zeglarze Hiszpańscy, którzy od końca wieku 16 wiele krajów odkryli, z bogacili ieszcze raz Geografią Kapitana Don Juan Monte Verde prowadząc

fregatę kompanii Filipińskiej z wysp Manińskich do Limy, odkrył d. 18 lutego 1806 pod gradusem 3. 29 szerokości północnej, a 162 gradusem długości biorąc od meridianu miasta Cadix, wiele wysp dotąd nieznanych. Naliczyli ich Hiszpani 50; więcej być może, wszystkie wydają się piękne i daleka, lasem pokryte, i bardzo ludne. Mieszkańcy spokojni widząc płynący nasz okręt zbliżyli się do niego bez wielkiej bojaźni; nastąpiła wkrótce zamiana Europejskich gwoździ, nożów, obrączek, chustek, na rozmaite owoce, rybę, koszyki, wędy, sieci tych Indyjczyków; lud jest rosły, kształtny, koloru ciała jasno miedzianego.

LONDYN d. 1 Września. W dniu uroczystym, gdy następca tronu Xiążę Gallii zaczynał rok 46 życia swojego, mieliśmy osobliwsze widowisko; ochotników tysiące prawie niezliczone z całego Londynu i wielu okolic zgromadzone pod bronią, odprawiły wielki popis, po długich obrótach nakoniec lud cały rozdzielił się na dwie części, z których jedna wsiadła na statki małe iakie były przygotowane na Tamizie, druga na lądzie została, pierwszą Francuzów, drugą Anglików imieniem naznaczono pierwszą lądować, druga w stąpieniu przeskądzać miała. Po długim usiłowaniu lądować Francuzi blisko Greenwich zachodzą im drogę Angliki; zaczyna się walka uporczywa, jedni lub drudzy przemagają na przemianę; nakoniec nieprzyjacielską stronę do rzeki zepchnięto z wielką radością i powszechnym oklaskiem przytomnych. Nie mówimy o powszechnym domow oświeceniu, i biesiadach które wieczorem nastąpiły.

Zadanych raportów od Admirała Gambier i Lorda Catchart rząd nie ogłosił; wiemy i duak że wojska nasze w lądowały w Zelandyi, a oblężenie Copenhagi jest zaczęte. Oficerowie doświadczeni, którzy znają co jest chwila na wojnie stracona, już przysięgają wodzom naszym że stanowiący w Sundzie natychmiast nie zaczęli kroków nieprzyjacielskich, dając porę Duńczykom do uzbrojenia twierdz i statków, zgromadzenia wojsk regularnych, zwołania milicyi zciągania posiłków. I ównym sposobem nie chwają postępkowi posła Jackson który nie kończąc negocyacji w Kiel gdzie Król wicz Fryderk przebywał, przedsięwziął długą żeglugę do Copenhagi dla rozmówienia się z Ministrem Bernstorff. Naostatek narzekają na Admiralicją, że ta wczesnie artylleryi ciężkiej nie wysłała Lordowi Catchart, bez której oblężenia rozpoczynać nie mógł. Ani to spóźnienie wymówić się może opinią iż nie spodziewano się ze strony Duńczyków odporu. Przedsiębiorząc tak ważną wyprawę, która przeciw Administracji naszej oburzyć może narody, należało koniecznie Admirałów i wojsko lądowe opatrzyć na wszelkie przypadki. Aczkolwiek jest dziś wielka Ministrów przewaga w obu izbach Parlamentowych, upadnie bez wątpienia jeżeli wyprawa skutek weźmie nie pomyślny, samo tylko zwycięstwo najspełniejsze, i zapewnienie korzyści z onego spodziewanych dla W. Brytańni, może w oczach ludu i prawodawców naszych usprawiedliwić tę gwałtowność. Cokolwiek będzie, Admiralicja nie przestaje posyłać na północ wielorakich posiłków.

Przed zamknięciem obrad Parlamentowych zaś w niższej i wyższej izbie niektóre okoliczno-

ści zastanowienia się godne. Gdy Parom ostatni raz czytano projekt Lorda Castlereagh względem wcielenia 30 tysięcy milicyi do wojsk regularnych, a 50 tysięcy ochotników do milicyi, zprzeciwił się Lord Sidmouth i dowodził wymownie, że układ Ministrów oddalonych jest od terazniejszego doskonałym. Naganiał rozesłanie po wszystkich częściach świata półków najlepiej ćwiczonych, do Sundu, Egiptu, Sycylii, Płaty, etc. w tem rozumieniu, że nieprzyjaciel dziś jest na północ oddalony od brzegów i granic naszych; lecz nauczyło doświadczenie nie raz, z iaką łatwością i pośpiechem liczne wojska tam się znalazły, gdzie ich spodziewano się najmniej. Admiralicja zważyć powinna, że dziś Francuzi mają 40 tysięcy Hollendrów, 30 tysięcy Hiszpanów ku północy; zbliża się zima; w Batawskich i Flandryjskich portach zprzymierzeniec nie mało statków uzbroili; już zaś według zdania Admirałów Sidney Smith i Pophama, jeżeli Napoleon flottom i rycerstwu swojemu rozkaże przedsięwziąć wyprawę zamorską do brzegów Szkockich, Irlandzkich, i Angielskich, ta nie inaczej przyiść może do skutku, iak w porze zimowej.

W tejże izbie wyższej Lord Holland zprzeciwił się najmocniej projektowi, nakazującemu rozbroić Irlandczyków, i dać Wice Królowi moc nieokreśloną na lat 7 imania ludzi podeyrzanych. Dowodził że za rządów Xiążęcia Bedford kray był spokojny, bo ten obywatel oycem był ziomków, pełen łagodności, dobroczynny, sprawiedliwy. Przypomniat, że za pamięci przodków naszych Szkotowie Unią zniechęceni często bunt podnosili; dopóki Anglia obchodziła się z nimi surowie, trwali w uporze; dziś prawdziwie są bracią dla nas. Lecz te uwagi wrażenia nie sprawiły na Ministeryalney stronie, która owszem rozumie, iż sama tylko surowość i postrach wymodz są zdolne na Irlandczykach posłuszeństwo, i spokojność domową utrzymać.

Kilko dniami przed zamknięciem Parlamentu wiadomość przysła o zaszłej bitwie między okrętem Angielskim i fregatą Amerykańską; ieszcześmy wtenczas nie słyszeli o przeciętej komunikacji statkom naszym z portami RPtey za rozkazem Prezydenta Jefferson, ieszcze była nadzieia prędkiej ugody, iak zapewniali Ministrowie, znalazłszy do tego łatwość u posła Monroe. Jednak Lord Stanhope powstał w obronie praw sużących narodom obywatelnym. Powinna, mówił, Brytańnia W. czynić z nimi na zasadach niewzruszonych równości i wzajemności, i to postanowienie swoje głośno im oświadczyć na wszystkie czasy i przypadki. Prawda to jest niewyparta i nie potrzebująca dowodów, że iak ludzie bogaci lub ubodzy, możni i słabi są równi w obliczu Boga żyjącego, tak narody udzielne bez względu na ich ludność, obszerność krajów, dostatki, potęgę, według nieodmiennych prawideł sprawiedliwości i prawa narodów, równy wzgląd jedne drugim oświadczać powinny.

Tak ze wszystkimi czynić ma Brytańnia W; tak szczególnie z Ameryką. Jeżeli jest w Anglii człowiek chcący dokonać ruiny naszego, który już jest zniszczony w portach całej prawie Europy, jeżeli ten zły obywatel pragnie zrobić nieznosięszym dla nas ciężar podatków dziś ledwie znosny; jeżeli pożąda oczy swoje paść bez końca widokiem krwi przelaney, jeżeli wyrodek zgubić

oyczyzną, a na iey zwaliskach podnieść Francją  
umysłił koniecznie; taki niech już ciągnie Anglików  
do wojny z RPtą. Od lat 15 rolnictwo Angielskie  
upada; w tak krótkim czasie wysypaliśmy więcej  
40 millionów FS. na kupenie zboża za granicą.  
Pruskie porty najwięcej dostarczały; te dziś zam-  
knął nieprzyjaciel, i dopóki wojna trwać będzie nie  
otworzy. Cóż Anglikom zgłodniałym zostawało? Ame-  
ryka; ta im dostarczała zboże, iak wiele mogli po-  
trzebować; zaczniemy z nią wojnę, kto nas żywić  
będzie napotem?

To samo rozumieć trzeba o drzewie, pięcie,  
iunych produktach do utrzymania floty naszej po-  
trzebnych. Przypomnicie jeszcze Anglicy, że w A-  
merykańskich stanach dziś żyje człowiek w świecie  
iedyny, który posiada fatalną tajemnicę zniszczenia  
w chwili, bez żadnego zawodu flott wojennych, że  
ten człowiek dziś właśnie podobno zatrudnia się  
zgotowaniem materiałów do tego potrzebnych: Rząd  
Amerykański nie dał iemu pensyi; lecz podarunek  
15 tysięcy F. wynoszący. Po doświadczeniu publi-  
cznym iakie uczynił w Walmer, nie ma już czło-  
wieka, coby chciał wątpić o rzeczywistości tego  
wynałzku straszego żeglarzom; mąż liczony mię-  
dzy najuczestszymi w całej Anglii, zaręcza; iż naj-  
większy okręt liniowy może być obrócony w pe-  
rzynę, robota zaś 20 FS. kosztować nie będzie.  
Po tak mocnym przełożeniu iednak Parowie nic nie  
postanowili względem obeyscia się Anglików z Mo-  
carstwami obojętnymi.

Oppozycyjne pisma porównują wyprawę do  
Sundu przedsięwziętą, do tej którą dawniej uczy-  
mono ku ciasninie Dardanelskiej i Constantinop-  
lowi; z tą iednak różnicą, że oddaleni Ministrowie  
chcieli na wschodzie posiłkować zprzymierzeńców  
Angielskich, a Turków od zawartego z Francją  
związku odciągnąć małą potęgą; rząd dzisiejszy o-  
gromną siłę ruszył przeciw Duńczykom spokojnym;  
którzy iak mówią o żadnym przymierzu z Francją  
nie myśleli; nieprzyzacił Turcka małą szkodę han-  
dlowi Angielskiemu przyniosła; wojna Duńska ten-  
że handel na morzu Bałtyckim do upadku przy-  
prowadzić może.

Słychać iż Generał Fox komendant woysk  
Angielskich w Sycylii, opuszcza wyspę, i wszystkie  
półki przeprowadza do Egiptu, który kraj, miano-  
wicie port Alexandryą Brytannia W. chce zatrzy-  
mać do końca wojny Francuzkiej; to żądanie przez  
posła Lorda Paget Sultanowi Mustafie przełożone  
odrzucone być miało. Nie wiemy co rozumieć  
względem obrótów naszej floty na morzu śród-  
ziemnym; powiadaia; że stoi teraz powtórnie przed  
ciasniną Dardanelką; potrożeni Ottomanie gotują  
się do obrony. Między wątpliwemi pogłoskami kłaść  
trzeba, że Król dwóch Sycylii skarby swoje i droż-  
sze sprzęty przewieść kazał z Palermu do Maltty.

Admirał Cochrane donosi z Barbados, że w  
Martinice d. 1 lipca umarła matka małżonki Na-  
poleona, której zwłoki obrządkiem uroczystym po-  
grzebione zostały; serce ma być odesłane do Fran-  
cyi.

KROLEWIEC d. 17 września. Jeszcze nie  
pewnego nie mamy o losie Coppenhagi; tylekroć  
omyleni powieściami żeglarzów, nakoniec żadney  
nie dajemy wiary, czyli głosi dobyte szturmem  
stolicy Duńskiej, alboweż zwiastuje oney uwolnienie

przez Generała Castenskiold. Angielskie floty tak  
ściśle Zelandją opasały, Sund i Belt zamknęły, że  
z obojętnych statków żaden przeysć nie może z  
północnego na morze Bałtyckie; Angielskie zaś da-  
wno zawiąć przestały do portów Pruskich. Fran-  
cuzi dotąd stoia; w Brunsbergu, i nie wiemy iak  
rychło przeprawią się za Wisłę; chociaż czas tra-  
ktatem zamierzony już upłynął. W prowincyach  
naszych które były teatrem wojennym, panując  
teraz choroby zabieraią ludu wiele; powszechny jest  
niedostatek żywności, który nie rychło ustanie, gdyż  
role po większej części zasiane nie były na wio-  
snę; zasiewy zaś zimowe zniszczały; teraz nawet  
na rok następujący wiele gruntów odłogiem zosta-  
ć musi dla niedostatku wołów, koni, ziarna; i robo-  
tnika. Jeżeli rząd nie otworzy skarbow swoich, i  
nie zprowadzi potrzebnych rzeczy z krajów ościen-  
nych, lękać się musimy, żeby klęsk wojny za-  
konczoney sady na wiek w Pruskich prowincyach  
nie zostały nie zatarte.

Rząd Duński wszyskich Anglików od począt-  
ku terazniejszey wojny poymanych kazał prze-  
prowadzić do Wiborga w Jutlandyi; i nie mających  
sposobu do życia we wszysko opatrzyć. Następca  
tronu z miasta Kiel niby centralnego przesyła roz-  
kazy do innych prowincyi; woyska narodowe dotąd  
utrzymywane w Xięstwie Holsztyńskim, śpiesznie  
marszem przeszły do Sleswicku; zkąd niektóre pół-  
ki już traity do Fionii przez Belt mniejszy dru-  
gie trafiają bez trudności jeżeli Anglicy podbiwszy  
Zelandją o zawoiowanu tej wyspy pomyślą. Duń-  
czyków staraniem będzie wojnę przeciągnąć do  
zimy, gdyż słusznie rozumieią, iż nieprzyjaciel gdy-  
by nawet wziął Coppenhagę; nie zechce w tym  
porcie trzymać floty swojej; gdzie lodami oto-  
czona mogłaby zginąć zupełnie za nadęysciem po-  
siłków, równie iak trudno byłoby utrzymać się do  
wiosny żalodze w twierdzach zostawioney.

Pisma Duńskie są hapielione wiadomościami  
o gorliwej chęci poddanych da ratunek oyczyzny  
zagrożoney. Niema prowincyi okolicy miasta wsi,  
najmniejszey osady, któraby tysięcy rak nie u-  
zbroiła ku prz godzie; starzy i młodzi bogaci i  
ubodzy, żołnierze i cywilni, słowem wszystkie  
stany ofiaruią inaiątek i życie rządowi. W Cop-  
penhadze samey niewiasty nawet ile słabość się  
dozwala przykładaią się do obrony powszechney.  
Cóżby się stało, gdyby trochę wcześnię na-  
rod o niebezpieczeństwie przestrzeżony gotować się  
zaczął.

PARYZ d. 31 Sierpnia. Niespracowany Po-  
eta Delille już dończył nowe dzieło dość zna-  
czne pod tytułem; les trois regnes de la nature;  
wkrótce na widok wniść maiące.

Szczęśliwe skutki pokoju lądowego są widzialne  
w całej Francyi; papiery nasze przed zaczęciem  
wojny bardzo rzadko po 60 od 100 płacone po  
zakończoney kupniemy teraz po 90 i więcej; nie-  
płonną nadzieję maiąc iż wkrótce z złotem i sre-  
brem do równości przyidą. Bank Paryzki jest w  
kwitnym stanie; handlu tylko morskiego i że-  
glugi wolney nie dostate, których miejsce nie do-  
brze zastępuje dotąd handel lądowy; lecz jeżeli  
kupcy nasi zysk maią przez to mniejszy, cieszą  
się przynajmniej, iż nieprzyjaciel chociaż panują-  
iący po wszystkich morzach, nie najwięcej zład

korzysta, gdy tak wiele portów jest zamkniętych w Europie okrętom kupieckim Anglików.

Trybunał Francuzki ma być rozwiązany, tak żeby odtąd same tylko zgromadzenie prawodawcze zatrudniało się roztrząsaniem projektów przez radę stanu ułożonych. 20 Trybunów dzisiejszych przyjdzie do tego zgromadzenia, 9 do komisji skarbowej, pozostałym 21 rząd pensje dożywotnie zachowa, chociaż od obowiązków zostaną wolnymi. Słychać że Senat będzie pomnożony do 200 osób. Po tych odmianach spodziewamy się widzieć ogłoszone urządzenie nowe kraju Niemieckiego, stosownie do ostatnich traktatów; już przybyli do nas deputowani z Cassel, Brunswick, prowincji Pruskich na lewym brzegu Elby leżących, losu swojego czekając.

Nowy Minister wewnętrznych interesów Cretet stanowiący w zgromadzeniu prawodawczym, donosił naprzód, że z rozkazu Napoleona podatki gruntowe na rok następujący będą zmniejszone dość znacznie, ale nie do tego stopnia jak rząd pragnie; ulga większa nastąpi w ten czas, gdy będzie dokończony pomiar wszystkich gruntów, z opisaniem stanu ich teraźniejszego, ażeby obywatel każdy odtąd płacił w miarę dochodów swoich. Oświadczył że w roku 1806 ofiary dobrowolne przyniesione szpitalom w całej Francji wyniosły 2 miliony 300 tysięcy franków, że skarb publiczny na utrzymanie tychże szpitalów przydać musiał blisko 16 milionów fr. że kilka większych szpitalów, mianowicie w Coutevrault, Montpellier, Villers-Cotterets założono, dokończono, wyposażono; ostatni w dobrach byłego X. d'Orléans Egalité służyć ma ku wygodzie chorych Paryżanów. Przydat jeszcze krótką wiadomość o drogach krajowych: mniejszych na 13 tysięcy 400 mil Francuzkich naprawiono, większych od stolicy do wszystkich granic na 6127 tychże mil robić zaczęto; nakoniec o 14 mostach zbudowanych na rzece Loire i Charente, o ułatwionej żegludze na wielu rzekach przez zniesienie zawad.

WIEDEN d. 12 Września. Po ustąpieniu wojsk Francuzkich z naszej stolicy, milicya miejska w nadgodę usług czynionych dla dobra powszechnego w czasie najazdu, podzieloną została na półki piesze i konne regularnym podobne; między którymi gdy powstawać zaczęły niezgoda i swary, rząd utrzymując spokojność wszystkie rozwiązał, i do stopnia dawnego jak były przed ostatnią wojną, milicye Wiedeńskie przywrócił, z tym warunkiem żeby do honorów wojskowych prawa nie miały, i nie mogły do grona swego przyjmować prócz samych obywateli stolicy; dostrzeżono albowiem, iż wielu obcych młodzianów unikając służenia w regularnych wojskach nowemi ustawami przepisanych, zaciągało się umyślnie do wspomnianej milicyi.

Na miejscu zmarłego X. Stahremberg wyznaczony Ober-hofmistrzem X. Trautmansdorf przysięgę wykonał na ten urząd. D. 10 Cesarz mając z sobą W. Podkomorzego Wrbną, Generał Adiutanta Kutschera przedsięwziął podróż do Austrii wewnętrznej i Saltzburga. Powrót Arcy X. Ferdynanda z

Paryża nie rychło jest spodziewany. O seymie Węgierskim nic nowego.

MUNCHEN d. 16 września. Rząd Bawarski na opatrzenie ubogich wdów i sierot ustanowił nową kasę której pierwszym zakładem będzie podatek opłacać się przez tych mający którzy biorą pensje ze skarbu publicznego; które z nich nie przynoszą 600 złotych nic nie dadzą, od 600 do 2 tysięcy dadzą procent 1, od 2 do 4 tysięcy półtora, od 4 do 6 tysięcy dwa od 6 do 12 tysięcy 3 procenta; niedostarczające zaś summy obowiązują się rząd wypłacać.

BERLIN d. 2 września. Marszałek Bruné pilnie zgromadza do Stralsundu małych statków bardzo wiele, na których zamysła przenieść wojska swoje do Rugen, i woenny teatr na tej wyspie założyć. Stolica oney Berg mocno jest utwierdzona, są jeszcze inne zamki warowne, których dobywanie czasu wiele potrzebować będzie, zwłaszcza w tak spóźnionej porze. Opatrzyli wszystkie Szwedzi licznym garnizonem, amunicją, i żywnością; dotąd nie słychać żeby Król Gustaw Adolf jaką część wojska z Rugen odesłał do Stockholmu, owsem wolne mając morze i wiele okrętów może prowadzić nowe posiłki.

Jak wszystkie domysły i uwagi względem przeniesienia państw Pruskich stolicy są wątpliwe i podobno daremne, tak z drugiej strony niepewne są powieści o wskrzeszeniu rychło mającym nastąpić związku Anzeatyckiego. Trzy tylko, jak wiemy z onego miasta dziś zostają pod tym imieniem Hamburg, Lubeck, Bremen; gdybyśmy wiarę dać chcieli biegnącym dziś w Niemczech odgłosom, należeć wkrótce będzie do tegoż przymierza podbity niedawno Stralsund, Gdańsk, Wismar, Rostock, i inne porty nad morzami północnymi w liczbie 17.

Król Saski Ministrem gabinetowym wyznaczył GM. Corrini Katolika, pierwsze to jest zdarzenie w dziejach tego kraju od czasu dawnego, i dowodzi że dziś powszechna tolerancya, tam kwitnie według ustaw związku Reńskiego. Wojska Francuzkie w liczbie bardzo małej tylko z Brandenburgii przeszły do Hannoveru; inne zostają jeszcze na dawnych stanowiskach, aczkolwiek mówiono iż odebrały rozkaz przechodzić do ziemi Włoskiej i granic oyczystych. Przyczynę przedłużonego ich goszczenia w państwie Pruskim jest ukazanie się potężnych flott i wojsk lądowych Brytanii W. w Sundzie; które jeżeli jak można rozumieć, zdobędą Coppenhagę, lękać się trzeba żeby o nowej wyprawie nie pomyślały do portów nad morzem Bałtyckim położonych, które dotąd zostają w mocy Francuzkiej; dla tego Weichselmundę, i wiele innych miejsc pilnie opatrzyć kazano i do obrony przygotować.

Gdy z jednej strony zagrożeni jesteśmy, z drugiej kommandanci mniejszych eskadr Angielskich, które postawiono przed uściem rzek Elby i Weser, nie tylko ściśle zamykają one, zabierając wszystkie statki bez różnicy, ale nawet zbliżają się do brzegów, i bombardowanie zapowiadają mieszkańcom, mianowicie nad Elbą, którym rząd Duński surowie zabronił wszelkiej komunikacji z nieprzyjacielami w okolicznościach teraźniejszych.